

ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII

w I Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki w Gorzowie Wlkp. nowelizacja 02.09.2024

I. Podstawy prawne

1. Zasady Wewnątrzszkolnego Oceniania I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Gorzowie Wlkp.
2. Podstawa programowa nauczania biologii na III i IV etap edukacyjny :
 - *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w różnych typach szkół (Dz.U (RP) z 2009 r., nr 4, poz. 17).*
 - *Rozporządzeniem MEN z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2018 poz. 467).*
 - *ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2024 poz. 1019)*
3. Program nauczania:

Biologia na czasie. Program nauczania biologii dla liceum ogólnokształcącego i technikum.

Zakres rozszerzony; autor: został opracowany na podstawie programu nauczania Urszuli Poziomek z 2012 roku.

Biologia na czasie?. Program nauczania biologii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum
autor: Katarzyna Kłosowska

II. Ogólne cele oceniania osiągnięć uczniów

1. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju.
2. Motywowanie ucznia do pogłębiania wiedzy z biologii.
3. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
4. Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, osiągnięciach i uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie doskonalenia metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

III. Formułowanie wymagań przedmiotowych

Wymagania edukacyjne z biologii oparte są na treściach kształcenia opisanych w przyjętych dla danego profilu kształcenia programach nauczania i stanowią wyznaczniki nauczania biologii w danym zakresie.

Wymagania edukacyjne dzieli się na dwa poziomy: podstawowy i ponadpodstawowy. Stopień ich spełnienia decyduje o ocenie szkolnej zgodnie z Wewnątrzszkolnym Ocenianiem.

Ogólną charakterystykę wymagań edukacyjnych dla obu zakresów kształcenia przedstawia tabela.

Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
Zawierają treści: <ul style="list-style-type: none"> ✓ najbardziej przystępne, ✓ typowe, ✓ niezbyt złożone, ✓ najprostsze i najbardziej uniwersalne dla biologii, ✓ pewne naukowo i niezawodne, ✓ niezbędne na danym i wyższym etapie kształcenia, ✓ bezpośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia, ✓ zawierające proste odwołania do opanowanego wcześniej materiału kształcenia biologii. 	Zawierają treści: <ul style="list-style-type: none"> ✓ umiarkowanie przystępne lub trudne do opanowania, ✓ mniej typowe lub nietypowe, ✓ złożone, ✓ praktycznie lub hipotetycznie przydatne, lecz nie zawsze niezbędne na danym i wyższym etapie kształcenia, ✓ pośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności uczniów, a czasem od niej odległe, ✓ twórcze naukowo i oryginalne, ✓ zawierające złożone odwołania do opanowanego wcześniej materiału kształcenia biologii.

Szczegółowe wymagania przedmiotowe przedstawiane są uczniom na początku roku szkolnego.

W stosunku do uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi reguluje się wymagania w następujący sposób:

- ✓ wydłuża się czas pracy podczas pisania sprawdzianów (nauczyciel może wskazać zadania, które uczeń może nie rozwiązywać lub będzie rozwiązywał jako ostatek),
- ✓ ocenie podlega zawartość merytoryczna; nie obniża się oceny za szatę graficzną,
- ✓ nie obniża się oceny za usterki typowe dla danej dysfunkcji.

IV. Rodzaje aktywności uczniów podlegające ocenianiu

Aktywność na lekcjach zdalnych w różnych formach.

1. Kształtowanie języka przedmiotu:

- ✓ znajomość, rozumienie i poprawne stosowanie pojęć, faktów, praw i zjawisk biologicznych,
- ✓ uogólnianie i wnioskowanie,
- ✓ wykazywanie istniejących zależności i związków,
- ✓ analiza i interpretacja rysunków i schematów.

2. Wypowiedź ustna zostaje uzupełniona wypowiedziami pisemnymi podczas nauczania zdalnego

- ✓ wiedza przedmiotowa,

- ✓ umiejętność uzasadniania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów biologicznych,
- ✓ przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- ✓ wykazywanie związków budowy organizmów z ich środowiskiem życia,
- ✓ formułowanie zagadnień i ich porządkowanie,
- ✓ stosowanie terminologii biologicznej,
- ✓ poprawność językowa,
- ✓ sugestywność wypowiedzi (środki werbalne i pozawerbalne).

3. Rozwiązywanie problemów:

- ✓ właściwe rozpoznanie i sformułowanie problemu badawczego
- ✓ formułowanie hipotezy badawczej,
- ✓ planowanie doświadczeń i obserwacji (próby kontrolnej, prób badawczych, sposobu zbierania wyników),
- ✓ uogólnianie, porównywanie, poprawne formułowanie wniosków,
- ✓ wykorzystanie poznanej wiedzy,
- ✓ oryginalność rozwiązania problemu.

4. Aktywność na lekcjach zdalnych i stacjonarnych

- ✓ udział w rozmowach i dyskusjach,
- ✓ współpraca z zespołem,
- ✓ udzielanie pomocy innym uczniom,
- ✓ inicjatywa (własne propozycje i pytania),
- ✓ stosowanie się do poleceń nauczyciela,
- ✓ samodyscyplina,
- ✓ zainteresowanie tematem i przebiegiem lekcji.

5. Przygotowanie do lekcji:

Posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia (telefon, komputer, internetu, podręcznika, zeszytu – podczas nauczania zdalnego)

Posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia podczas nauczania stacjonarnego-
podręcznik, zeszyt, telefon/ tablet

- ✓ orientacja w bieżącym materiale,
- ✓ posiadanie podstawowego wyposażenia ucznia (podręcznika, zeszytu),
- ✓ odrabianie zadań domowych,
- ✓ posiadanie niezbędnych materiałów pomocniczych.

6. Praca domowa pisemna(zdalna i stacjonarna)

- ✓ prawidłowe wykonanie,
- ✓ samodzielność w wykonaniu zadania,
- ✓ zastosowanie wiedzy przedmiotowej,
- ✓ korzystanie z pozapodręcznikowych źródeł informacji,
- ✓ sporządzenie notatki bibliograficznej w przypadku korzystania ze źródeł informacji,
- ✓ czytelność i estetyka pisma,
- ✓ poprawność językowa.

7. Praca w grupie:(zdalna i stacjonarna)

- ✓ aktywne uczestnictwo w pracy zespołu,
- ✓ aktywne słuchanie innych,
- ✓ umiejętne spełnianie ról w grupie (lidera, sekretarza, sprawozdawcy, członka),
- ✓ pomoc innym,
- ✓ podporządkowanie się poleceniom,
- ✓ umiejętność dyskusowania, negocjowania,
- ✓ przestrzeganie kultury języka i zasad dyskusji,
- ✓ współodpowiedzialność za wyniki pracy grupy.

8. Aktywność pozalekcyjna, dodatkowa:

- ✓ udział w konkursach biologicznych i olimpiadach przedmiotowych,
- ✓ wykonanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym,
- ✓ dobrowolne działania na rzecz innych, np. pomoc koleżeńska,
- ✓ zdobywanie i prezentowanie wiedzy i umiejętności wykraczających poza realizowany program nauczania.

V. Skala ocen i obowiązkowa liczba ocen

W ocenianiu semestralnym i końcoworocznym stosuje się następującą skalę ocen:

0% - 39% - ocena niedostateczna (1)

40% -54% - ocena dopuszczająca (2)

55% - 69% - ocena dostateczna (3)

70% - 84% - ocena dobra (4)

85% - 94% - ocena bardzo dobra (5)

95 - 100% – ocena celująca (6)

Minimalną liczbę ocen w semestrze przedstawiono w tabeli

Klasa/poziom/liczba godzin tygodniowo	Semestr	Liczba ocen
I poziom podstawowy/1h	I	3
	II	3
I poziom rozszerzony/3h	I	4
	II	4
II i III poziom podstawowy/2h/1h	I	4/3
II i III poziom podstawowy/2h/1h	II	4/3
II i III poziom rozszerzony/4/3h	I	4
II i III poziom rozszerzony/4/3h	II	4
IV poziom rozszerzony /4h	I	4
IV poziom rozszerzony /4h	II	4

VI. Normy wymagań na poszczególne oceny

Normy wymagań na poszczególne oceny szkolne odnoszą się do materiału kształcenia określonego w podstawie programowej nauczania biologii

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- posiada niezbędną wiedzę z realizowanych zagadnień programowych biologii umożliwiającą proces dalszego kształcenia;
- potrafi przedstawić podstawowe fakty i procesy z zakresu realizowanych dziedzin biologii posługując się podstawowymi terminami biologicznymi, choć nie dokonuje ich analizy, nawet przy znacznej pomocy nauczyciela;
- potrafi wykorzystać dane z podstawowych źródeł informacji biologicznej (rysunek, diagram, tekst źródłowy, schemat, model biologiczny, wykres, tabela, dane statystyczne);
- konstruuje wykresy oraz tabele na podstawie danych;
- dostrzega podstawowe procesy i zjawiska biologiczne, fizjologiczne, przyrodnicze, środowiskowe i potrafi je wyjaśnić w sposób ogólny;
- wykazuje brak umiejętności uogólniania i wnioskowania;
- popełnia istotne błędy w posługiwaniu się terminologią biologiczną.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- zna podstawowe fakty dotyczące procesów i zjawisk z zakresu realizowanych działów biologii, potrafi je zasadniczo interpretować i dobierać odpowiednie przykłady przy znacznym ukierunkowaniu nauczyciela;
- poprawnie posługuje się terminologią biologiczną;
- prawidłowo interpretuje informacje ze schematów, rysunków, diagramów modeli biologicznych i innych materiałów źródłowych;
- potrafi w sposób ogólny wyjaśnić zjawiska i procesy biologiczne na różnych poziomach organizacji przyrody;
- odróżnia problemy badawcze od hipotez oraz podejmuje, częściowo poprawne, próby ich samodzielnego formułowania;
- odróżnia próbę kontrolną od próby badawczej oraz określa rolę próby kontrolnej w doświadczeniach;
- popełnia błędy w trakcie uogólniania i wnioskowania.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- opanował treści z realizowanych działów biologii w zakresie ujętym programem nauczania;
- przedstawia zjawiska i procesy biologiczne, stosując bogatą i poprawną terminologię przedmiotową;
- dostrzega procesy zachodzące na różnych poziomach układów biologicznych; samodzielnie analizuje ich przyczyny, przebieg i skutki oraz potrafi je wyjaśniać;
- odczytuje i prawidłowo interpretuje informacje uzyskane z różnych źródeł;
- analizuje współzależności pomiędzy poszczególnymi strukturami na różnych poziomach układów biologicznych;
- prawidłowo formułuje problemy badawcze i hipotezy do doświadczeń,
- podejmuje próby samodzielnego formułowania wniosków, uogólnień i prawidłowości.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

- samodzielnie planuje obserwacje biologiczne i doświadczenia zgodnie z metodą naukową;
- samodzielnie przedstawia wiadomości przedmiotowe z realizowanych działów biologii w zakresie ujętym programem nauczania;
- prawidłowo odczytuje, interpretuje i przetwarza informacje uzyskane z różnorodnych źródeł;
- swobodnie analizuje i interpretuje zjawiska, fakty i pojęcia, posługując się bogatą i poprawną terminologią biologiczną ;
- potrafi wykazać związki przyczynowo–skutkowe na różnych poziomach funkcjonowania układów biologicznych;
- posiada umiejętność analizowania, oceniania, prognozowania i wnioskowania;
- dostrzega problemy biologiczne i środowiskowe w skali lokalnej i globalnej oraz podaje typowe sposoby ich rozwiązania.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- w odpowiedziach odwołuje się do kontekstów interdyscyplinarnych – chemia, fizyka, geografia, matematyka;
- podaje oryginalne, twórcze propozycje rozwiązywania problemów lokalnych i globalnych z zakresu biologii;
- śledzi, rozumie i twórczo analizuje problematykę osiągnięć współczesnej biologii, ochrony środowiska oraz medycyny , dostrzega ich interdyscyplinarny charakter;
- dostrzega i przedstawia problemy bioetyczne współczesnych osiągnięć z zakresu biologii i medycyny;
- osiąga bardzo dobre lub celujące wyniki z minimatur;
- osiąga wysokie wyniki (jest finalistą, laureatem) olimpiad przyrodniczych;
- jest laureatem lub finalistą konkursów przedmiotowych o zasięgu ogólnopolskim.

VII. Zasady oceniania uczniów i wagi ocen(praca zdalna i stacjonarna)

Ocenie podlegają wiedza i umiejętności określone programem nauczania oraz wykraczające poza program.

Obowiązkowemu ocenianiu podlegają:

- ✓ odpowiedzi ustne i pisemna ,
- ✓ klasówki, sprawdziany, kartkówki,
- ✓ praca na lekcji (np. karty pracy ucznia),
- ✓ zadania domowe,
- ✓ aktywność na zajęciach,
- ✓ diagnozy, minimatury, matury próbne(zakres rozszerzony).

Nieobowiązkowemu ocenianiu podlegają:

- ✓ prezentacje multimedialne,
- ✓ prowadzenie fragmentów lekcji,
- ✓ prowadzenie zeszytu przedmiotowego,
- ✓ udział w realizacji i prezentacji projektów przedmiotowych i międzyprzedmiotowych,
- ✓ przygotowanie do lekcji,
- ✓ praca w grupie,
- ✓ aktywność i kreatywność podczas zajęć,
- ✓ rozwiązywanie problemów oraz planowanie i prowadzenie doświadczeń,

- ✓ udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych (Olimpiada Biologiczna, Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, Olimpiada Wiedzy o Żywieniu i Żywności, Olimpiada Wiedzy o Żywności, Olimpiada Rolnicza, Olimpiada z Innowacji Technicznych i Wynalazczości).

Nie wszystkie wymienione powyżej formy sprawdzania wiedzy muszą występować w danym semestrze.

Sposób przeliczania wyników punktowych na oceny szkolne

Ocena	% punktów
dopuszczający	40 - 54
dostateczny	55 - 69
dobry	70 - 84
bardzo dobry	85 - 94
celujący	95 - 100

VIII. Uwagi dodatkowe

1. Nauczanie zdalne i stacjonarne

✓ Wszystkie prace ucznia są wykonywane zdalnie lub stacjonarnie wysyłane przez nauczyciela w dzienniku LIBRUS lub na pocztę gmailową szkoły.

✓ Uczniowie są zobowiązani do terminowego wykonywania zadań wskazanych przez nauczyciela.

✓ Uczniowie komunikują się z nauczycielem przez dziennik LIBRUS, pocztę gmailową.

✓ Uczeń, który nie przystąpi do sprawdzianu zalicza go w terminie 2 tygodni od ustania choroby, po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem terminu i formy.

✓ Uczeń ma prawo do poprawy jednej oceny z obowiązkowej formy sprawdzającej (sprawdzian, praca klasowa) – wykonuje to po wcześniejszym uzgodnieniu terminu i zakresu z nauczycielem. Ocena poprawiona jest wpisywana do dziennika LIBRUS, obok oceny poprawianej.

✓ W razie problemów z internetem, komputerem uczeń korzysta z pomocy kolegi/koleżanki i informuje o tym fakcie nauczyciela w celu uzgodnienia formy pracy.

✓ Nauczyciel przekazuje informację o ocenie drogą elektroniczną:

a) uczniowi jako komentarz do każdej oceny, wyjaśnienie, uzasadnienie, wskazówki do dalszej pracy; ustnie – za wypowiedź ustną, sprawdzian itd.

b) rodzicom – na ich prośbę, jako informację o aktualnych postępach w nauce i zachowaniu

2. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn usprawiedliwionych, ma obowiązek napisać go w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły, w terminie uzgodnionym z nauczycielem w pierwszym dniu po powrocie do szkoły.

3. Uczeń, który nie zgłosił się na poprawę sprawdzianu w uzgodnionym terminie, bez usprawiedliwienia, otrzymuje ocenę niedostateczną i traci prawo do jej poprawy.

4. W przypadku oceniania prac (ćwiczenia, karty pracy) oddanych po określonym terminie ocena obligatoryjnie będzie obniżona.

5. Uczeń może poprawić jedną w semestrze ocenę z dowolnego sprawdzianu lub pracy klasowej. Otrzymana ocena jest wpisywana do dziennika obok oceny z danego sprawdzianu.

6. Uczeń ma prawo raz w semestrze (dotyczy uczniów klas I realizujących poziom podstawowy) lub dwa razy w semestrze (dotyczy uczniów klas I, II i III i IV realizujących poziom rozszerzony) zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów i klasówek). Nieprzygotowanie do zajęć należy zgłosić nauczycielowi na początku lekcji.
7. Uczeń ma prawo do dodatkowych ocen za wykonane prace nadobowiązkowe zlecone przez nauczyciela lub wykonane z własnej inicjatywy, po dokonaniu ich prezentacji.
8. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe i może podlegać ocenie. Na każdej lekcji uczeń wpisuje do niego temat lekcji i cele zajęć. W zeszycie obowiązkowo powinny znajdować się prace domowe oraz rozwiązania zadań i ćwiczeń wykonywanych w czasie lekcji. Brak zeszytu w sytuacji zadanej pracy domowej jest równoznaczny z uzyskaniem oceny niedostatecznej.
9. Nauczyciel przekazuje informację o ocenie:
 - a) uczniowi jako komentarz do każdej oceny, wyjaśnienie, uzasadnienie, wskazówki do dalszej pracy; ustnie – za wypowiedź ustną, sprawdzian itd.
 - b) rodzicom – na ich prośbę, jako informację o aktualnych postępach w nauce i zachowaniu – w czasie spotkań z rodzicami.
10. Prace klasowe, sprawdziany, odpowiedzi ustne oraz zadania domowe są obowiązkowe.
11. Prace klasowe oraz sprawdziany mają określony zakres, są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i udokumentowane wpisem w dzienniku lekcyjnym, sprawdzone przez nauczyciela w ciągu 10 dni roboczych.
12. Kartkówki obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji i nie muszą być zapowiadane przez nauczyciela.
13. Stwierdzona przez nauczyciela niesamodzielność pracy ucznia skutkuje oceną niedostateczną bez możliwości poprawy tej oceny.
14. Oceny z odpowiedzi ustnych, kartkówek nie podlegają poprawie.
Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich tematów, w przypadku lekcji powtórzeniowych - z całego działu.
15. Uczeń ma prawo poprawić ocenę w terminie i na warunkach określonych przez nauczyciela.
16. Praca w grupach – ocenie podlegają: wkład pracy w planowaniu działań, poprawność wykonania, sposób uzasadniania swojego stanowiska, współdziałanie w podejmowaniu decyzji, przyjmowanie na siebie odpowiedzialnych ról (lider, sekretarz), sposób zaprezentowania rezultatów pracy grupy.
17. W klasach realizujących biologię w zakresie podstawowym uczniowie pracują metodą projektu edukacyjnego, którego tematyka i zakres zostaną ustalone na pierwszych w danym roku szkolnym lekcjach przedmiotu. Oceniani będą zaangażowanie, aktywność, sposób prezentacji, merytoryczne i wyczerpujące ujęcie tematyki oraz zdobyta wiedza.
18. Udział ucznia w eliminacjach szkolnych olimpiad przedmiotowych podlega ocenie zgodnie z decyzją nauczyciela (uczeń otrzymuje ocenę od dobrej do celującej w zależności od wyniku).

19. Udział ucznia w eliminacjach wojewódzkich konkursów o tematyce biologicznej oraz olimpiad przedmiotowych skutkuje celującą oceną cząstkową z przedmiotu oraz podniesieniem o jeden otrzymanej oceny końcoworocznej z biologii.

20. Udział ucznia w eliminacjach ogólnopolskich konkursów o tematyce biologicznej oraz olimpiad przedmiotowych jest równoznaczne z otrzymaniem końcoworocznej oceny celującej z biologii.

21. W przypadku otrzymania przez ucznia semestralnej oceny niedostatecznej z biologii uczeń zobowiązany jest w terminie ustalonym z nauczycielem zaliczyć określone wiadomości i umiejętności (jeden lub kilka sprawdzianów - do uzgodnienia).

22. O nieuwzględnionych w powyższym ZO kwestiach i indywidualnych przypadkach losowych decyzje podejmuje nauczyciel.

23. Średnia arytmetyczna ocen cząstkowych nie jest jedynym kryterium wystawienia ocen klasyfikacyjnych (śródrocznej i rocznej).

24. Uczeń ma prawo poprawić ocenę w terminie i na warunkach określonych przez nauczyciela.

25. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej – zgodnie z zapisami ZWO.

26. W przypadku otrzymania przez ucznia końcoworocznej oceny niedostatecznej z biologii i uzyskana promocji warunkowej do klasy programowo wyższej uczeń ma prawo ustalić z nauczycielem, na początku nowego roku szkolnego, zakres wiadomości i umiejętności, formę oraz termin zaliczenia umożliwiającego uzupełnienie wiadomości warunkujących dalsze kształcenie.

We wszelkich kwestiach nieuwzględnionych w powyższym kontrakcie lub ZO z biologii - decyzje podejmuje nauczyciel, informując o tym ucznia. Wyjątkowe przypadki losowe traktowane są indywidualnie.

IX. Ewaluacja systemu

Ewaluacja ZO z biologii następuje po upływie każdego roku szkolnego.

Formy ewaluacji:

- a) rozmowy z uczniami,
- b) ankiety dla uczniów,
- c) weryfikacja wymagań programowych.

Opracował zespół w składzie:
Katarzyna Sierakowska,
Iwona Paczeńska,
Aleksandra Pinedo-Sanchez
02 września 2024r.